

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Česká Lípa 29. 10. 2013
Č. j.: SRS 058570/2013

Oblastní odbor SRS
Pražská 765
440 01 Louny

Zpráva č. 19 - Oblastního odboru Louny o výskytu škodlivých organismů a poruch za období 23. 9. až 27. 10. 2013

1. Počasí

Počasí v období od 23. 9. do 27. 10. bylo velmi různorodé. Časté deště a přeháňky z konce předchozího období vystřídala zatažená až polojasná obloha s minimem srážek a postupným vyjasňováním koncem září a počátkem října. Denní maximální teploty měly mírně klesající tendenci a z teplot mezi 15 °C až 19 °C postupně klesly na 11 °C až 16 °C (9. 10.), s výjimkou 6. 10., kdy ani denní maximální teplota nepřekročila hranici 6 °C. Ranní minima velmi rychle klesla z počátečních teplot nad 12 °C na teploty pohybující se od 26. 9. až do 7. 10. okolo hranice 0 °C, i výrazně pod ní, například 3. 10. klesly teploty až na -7 °C v Klášterci nad Ohří a -9,4 °C v osadě Jizerka v Jizerských horách.

Období s minimem srážek ukončil ve dnech od 10. 10. do 12. 10. příchod velmi silných dešťů, v tyto dny na většině území spadlo více než 40 mm srážek. Poté nastalo typicky proměnlivé podzimní počasí s ranními mlhami a nepravidelnými srážkami. Denní maxima se pohybovala okolo hranice 15 °C a ranní minima neklesla pod 2 °C. Po 20. 10. Začalo neobvyklé oteplení, kdy denní maxima dosahovala až k 20 °C a ranní minima se pohybovala v rozmezí 7 °C až 13 °C.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Příznivé počasí v první polovině sledovaného období umožnilo dokončit setí ozimých ječmenů a pokračovat v předsetové přípravě půdy a setí ozimé pšenice a žita, ve sklizni kukuřice na siláž, pozdních odrůd brambor a ovoce. Přízemní mrazíky z počátku měsíce října poškodily rostliny citlivé na nízké teploty, případně ukončily jejich vegetaci. Též přispěly k rychlé senescenci listů ovocných dřevin i dalších stromů a keřů. Druhá polovina období začala velmi silnými srážkami a opakovaným zpomalením, až zastavením polních prací. Trvalé podmáčení půdy na mnoha lokalitách zemědělcům velmi komplikuje sklizeň kukuřice a hlavně slunečnice. Průběh počasí, málo slunečního svitu, časté mlhy a vydatné srážky neumožnily rostlinám slunečnice doschnout a její sklizeň je místy i nemožná. V okrese Louny je zhruba polovina plochy slunečnice dosud nesklizena. Průběžně postupuje sklizeň cukrovky, dále se provádí sklizeň třetích otav u travních porostů, jak formou úklidu pro krmení, tak i mulčování. Na chmelnicích probíhá podzimní úklid posklizňových zbytků a zpracování půdy. Mnoho chmelařů vylepšuje stávající chmelnice či vysazuje nové porosty. Tyto práce však komplikuje velké podmáčení celého půdního profilu. Jen ojediněle se na polích ještě vyskytnou brambory, které pěstitelé nedokázali včas sklídit. Sklizeň brambor byla obecně výnosově slabší a s větším podílem menších hlíz. Pozemky určené k jarnímu setí plodin jsou orány nebo hluboce kypřeny, průběžně probíhá podzimní herbicidní ošetření nebo podzimní přihnojení minerálními hnojivy.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 00-22 BBCH, tj. suché semeno až druhá odnož viditelná)

Většina porostů ozimé pšenice je zaseta a začínají svůj růst. Na porostech založených do hrudovitého zpracování půdy je pozorováno nestejněmorné vzcházení i jeho pomalejší růst.

V okrese Litoměřice (Litoměřice) bylo pozorováno vyzobávání klíčících semen ptactvem.

Střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl pozorován v okrese Liberec (Svijany, 22. 10.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem $4 \times 250 \text{ m}^2 = 1000 \text{ m}^2$) a vynásobením 10 x.

Ošetření je doporučeno při překročení prahu škodlivosti, to je při výskytu více jak 50 ti užívaných nor na 1 ha.

JEČMEN OZIMÝ (RF 00-22 BBCH, tj. suché semeno až druhá odnož viditelná)

V okrese Louny (Tuchořice, 18. 10.) byl při náhodném průzkumu na vzešlých výdrolech pozorován výskyt **kříška polního (*Psammotettix alienus*)**.

ŽITO (RF 24 BBCH, tj. čtvrtá odnož viditelná)

V okrese Litoměřice (Oleško u Rohatců, 14. 10.) bylo při náhodném průzkumu pozorováno silné poškození porostu žírem housenek **osenice polní (*Agrotis segetum*)**. Podle informací od pěstitelů je poškozen i porost v Roudnici n. Labem.

Škodlivé výskyty osenic se objevují regionálně a obvykle v určitých cyklech. V našich podmínkách škodí více v teplých a suchých letech.

Insekticidní ochranu provádíme v době výskytu housenek 1. a 2. vývojového stupně při výskytu 5 ti a více housenek na 100 rostlin u mladých porostů.

KUKUŘICE (RF 85-99 BBCH, tj. vosková /silážní/ zralost, zrna žlutavá až žlutá: těstovitá konzistence: asi 55 % sušiny zrna až sklizňová zralost - plodina sklizena)

Porosty kukuřice na zrno ukončily vegetaci vlivem mrazu a v některých lokalitách se začíná sklízet.

V okrese Louny (Lipenec, 16. 10.) byl zaznamenán první výskyt **bělorůžové hnily obilky kukuřice (*Gibberella fujikuroi*)**.

V okrese Litoměřice (Litoměřice, 26. 9.) byl pozorován střední výskyt **ružové hnily stébel kukuřice (*Gibberella zeae*)**.

V okresech Louny (Želevice, 24. 9.) a Semily (Záhoří, 25. 9.) byl pozorován první slabý výskyt **obecné snětivosti kukuřice (*Ustilago maydis*)**.

V okrese Louny (Želevice, 8. 10.) byl pozorován první slabý výskyt **kyjaty osenní (*Sitobion avenae*)**.

První výskyt **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*)** ve feromonových lapačích byl potvrzen na lokalitě Liberec (Žďárek u Sychrova, 23. 9.).

Hlavní hostitelskou rostlinou pro larvy i dospělé je kukuřice. Zpočátku ožirají listy kukuřice, později se živí pylem, bliznami a vrcholky palic. Může se šířit a může škodit především v místech, kde se na polích pěstuje kukuřice po kukuřici. Jedná se o významného škůdce, jenž byl do Evropy zavlečen ze Severní Ameriky. V Evropě se šíří rychlostí 40 a více kilometrů za rok. Typickým příznakem poškození je vytváření tzv. husích krků. Dospělci poškozují listy kukuřice žírem. Dospělci ožirají rovněž květy a mladé palice kukuřice. Při silném napadení může dojít i k větší redukci zrn v palici.

Pozorování se provádí 1 x týdně, v období od 20. června do konce října, přednostně na pozemcích, na nichž následuje kukuřice po kukuřici a pozemcích v blízkosti letišť, hlavních dopravních tahů, přepravišť (silničních i železničních) a větších vodních toků. Hodnotí se počet ulovených samců ve feromonových lapačích.

Aplikují se insekticidní mořidla nebo půdní insekticidy při setí nebo v době líhnutí larev. Doporučený termín prvního ošetření proti dospělcům v oblasti kontinuálního šíření na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice nastává v období dvou až tří týdnů po zjištění prvního jedince ve feromonových lapácích, překračujícím práh škodlivosti, který je stanoven na 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 14-19 BBCH, tj. 4. pravý list vyvinutý až 6 - 9 a více listů vyvinuto)

Včas zaseté ozimé řepky jsou v dobrém stavu, bujně rostou a zemědělci ve větší míře regulují jejich růst.

V okresech Litoměřice (Sedlec u Litoměřic a Roudnice nad Labem, 18. 10.), Louny (Liběšovice a Lipno, 22. 10.) a Teplice (Měrunice) je na porostech patrná **fytotoxicitá** po aplikaci pesticidů.

V okresech Česká Lípa (Kravaře v Čechách, 17. 10.), Litoměřice (Horní Řepčice, 23. 10. a Slatina pod Házmburkem, 15. 10.) a Louny (Lipno, 22. 10.), byl pozorován první výskyt **fomového černání stonku řepky (*Leptosphaeria maculans*)** na listech.

V okresech Česká Lípa (Kravaře v Čechách, 17. 10.), Litoměřice (Slatina pod Házmburkem, 15. 10.), Louny (Černochoy, 15. 10. a Lipno, 1. 10.) a Ústí nad Labem (Řehlovice, 16. 10.), byl pozorován první výskyt **plísňě brukvovitých (*Hyaloperonospora parasitica*)**. První, zároveň i střední výskyt byl pozorován v okrese Děčín (Markvartice, 15. 10.), střední výskyt byl pozorován v okresech Litoměřice (Slatina pod Házmburkem, 21. 10.) a Louny (Lipno, 22. 10.).

První výskyt **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** byl pozorován v okrese Liberec (Chrastava, 15. 10.).

V okresech Litoměřice (Slatina pod Házmburkem, 1. 10.) a Louny (Černochoy, 1. 10.) byl pozorován první slabý výskyt **pílatky řepkové (*Athalia rosae*)**.

V okrese Louny (Lipno, 1. 10.) byl pozorován první výskyt larev **dřepčíka olejového (*Psylliodes chrysocephala*)** v řapících mladých listů řepky. První výskyty dospělců byly pozorovány v okresech Děčín (Markvartice, 8. 10.), Chomutov (Droužkovice, 25. 9.), Liberec (Chrastava, 15. 10.), Litoměřice (Roudnice nad Labem, 3. 10. a Slatina pod Házmburkem, 1. 10.), Louny (Černochoy, 1. 10.) a Most (Havraň, 29. 9.).

V okrese Litoměřice (Slatina pod Házmburkem, 15. 10.) byl na listech pozorován první slabý výskyt housenek **osenice polní (*Agrotis segetum*)**.

V okrese Chomutov (Droužkovice, 14. 10.) byl pozorován silný výskyt **penízku rolního (*Thlaspi arvense*)**, hlavně v porostech, kde byla předplodinou obilovina.

SLUNEČNICE (RF 92-99 BBCH, tj. mrtvá zralost: vlhkost semen asi 10 % až sklizňová zralost - plodina sklizena)

Většina porostů okresu Louny (Žatecko) je ve špatném zdravotním stavu a jejich sklizeň je problematická.

V okrese Louny (Hřivice, 24. 9.) byl zaznamenán první ojedinělý výskyt **bílé hniloby slunečnice (*Sclerotinia sclerotiorum*)**.

Porosty slunečnice v okrese Louny (Výškov, Hřivice, Zbrašín, Libořice, 3. 10.) jsou silně poškozeny **šedou plísňovitostí slunečnice (*Botrytis cinerea*)**. Vlhké počasí v září způsobilo navlhnutí úborů a napomohlo vstupu choroby. Slunečnice hnijí a celé úboř se semeny vypadávají na zem. Sklizeň zatím proběhla pouze v lokalitách, kde byly drobnější rostliny s malými úboř, a zemědělci provedli včasnou desikaci.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 83-99 BBCH, tj. polovina listů zežloutla až hlízy odloučené od stonků)

Na Chomutovsku (Droužkovice) byla sklizeň přerušena deštivým počasím a dosud není dokončena.

V současné době je možno pozorovat častou hnilobu uskladněných hlíz. Zvýšený nárůst skládkových chorob je zapříčiněn vlhkým a chladným počasím v období sklizně brambor.

V okrese Liberec (Chrastava, 15. 10.) byl pozorován první výskyt **aktinobakteriální obecné strupovitosti bramboru (*Streptomyces scabiei*)**.

V okrese Louny (Peruc, 26. 9.) byl pozorován první slabý výskyt **terčovité skvrnitosti bramboru (*Alternaria solani*)** a střední výskyt **plísňě bramboru (*Phytophthora infestans*)**.

ŘEPA CUKROVKA (RF 49 BBCH, tj. kořen dosáhl sklizňové velikosti)

V okrese Litoměřice (Mlékojedy u Litoměřic, 3. 10.) byly pozorovány první výskyty **alternáriové skvrnitosti řepy (*Alternaria alternata*)** a **fomové listové skvrnitosti řepy (*Pleospora betae*)**.

V okrese Louny (Černochoh, 1. 10.) byl pozorován první slabý výskyt **cerkosporové listové skvrnitosti řepy (*Cercospora beticola*)** a v okrese Litoměřice (Třebenice, 8. 10.) byl pozorován výskyt střední.

V okrese Louny (Černochoh, 24. 9.) byl pozorován první slabý výskyt **padlí řepy (*Erysiphe betae*)**.

PASTVINY, LOUKY, TTP

Střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl pozorován v okresech Děčín (Lipová u Šluknova a Staré Hraběcí, 18. 10.), Liberec (Mníšek a Karlínky, 20. 9.) a Ústí nad Labem (Petrovice u Chabařovic, 15. 10.). V okrese Semily je výskyt hodnocen všeobecně jako slabý až střední.

Příznaky poškození ploch **prasetem divokým (*Sus scrofa*)** jsou viditelné plošně po celém sledovaném území, nejvíce v sousedství lesních komplexů.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

HRUŠŇ (RF 87 BBA, tj. sklizňová zralost)

V okrese Litoměřice (Litoměřice, 2. 10.) byl na odebraném vzorku laboratorně potvrzen výskyt původce **pseudomonádové spály hrušně (*Pseudomonas syringae* pv. *syringae*)**.

V okrese Litoměřice (Trnovany u Litoměřic, 3. 10.) byl na odebraném vzorku laboratorně potvrzen výskyt původce **fytoplazmového chřadnutí hrušně (*Candidatus Phytoplasma pyri*)**.

V okrese Litoměřice (Lukavec u Lovosic, 19. 9.) byl na odebraném vzorku laboratorně potvrzen výskyt původce **bakteriální spály hrušně (*Erwinia amylovora*)**.

JABLOŇ (RF 87-89 BBA, tj. sklizňová zralost až konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost)

V celém okrese Semily je u sklizených plodů od drobných škůtlů pozorován střední výskyt **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)**, u intenzivních škůtlů je její výskyt ojedinělý. Na listech byl pozorován střední výskyt v okrese Litoměřice (Kamýk u Litoměřic, 30. 9.).

První výskyt **molovenky hnědé (*Choreutis pariana*)** byl pozorován v okrese Litoměřice (Kamýk u Litoměřic, 30. 9.).

Peckoviny

SLIVŮŇ (RF 95 BBCH, tj. 50 % listů zbarveno)

Na pozorovacím bodě v okrese Litoměřice (Dobříň, 22. 10.) byl ve feromonovém lapači pozorován první výskyt dospělce **píďalky podzimní (*Operophtera brumata*)**.

RÉVA VINNÁ (RF 91-93 BBA, tj. po sklizni, ukončení zrání dřeva až počátek opadu listů)

V okrese Litoměřice (Vetlá, 3. 10.) bylo pozorováno **praskání hroznů** způsobené nadbytkem vláhy.

V okrese Litoměřice (Velké Žernoseky, 2. 10.) nebyly sklizeny hrozny silně poškozené **padlím révy (*Erysiphe necator*)**, na těchto hroznech byl dále pozorován rozvoj **alternáriové hniloby hroznů révy (*Alternaria alternata*)** a **šedé hniloby hroznů révy (*Botrytis cinerea*)**.

ZELENINA

CELER (RF 49 BBCH, tj. ztlušťovací růst ukončen, dosažena konečná velikost a tvar kořene)

V okrese Litoměřice (Mlékojedy u Litoměřic, 26. 9.) byl pozorován první slabý výskyt dospělců **molice vlašovičnickové (*Aleyrodes proletella*)**.

RAJČE

V okrese Ústí nad Labem (Velké Březno, 7. 10.) byl laboratorně potvrzen výskyt **třásněnky západní (*Frankliniella occidentalis*)** na skleníkových rostlinách rajčete.

OKRASNÉ DŘEVINY

MODŘÍN OPADAVÝ

V okrese Ústí nad Labem (Velké Březno, 22. 10.) byl laboratorně potvrzen výskyt **sypavky modřínu (*Mycosphaerella laricina*)** na chřadnoucích stromech v zámeckém parku.

BUXUS

V okrese Ústí nad Labem (Velké Březno, 1. 10.) byl laboratorně potvrzen výskyt houbové choroby ***Pseudonectria rousseliana*** na chřadnoucích stromech v zámeckém parku.

BOROVICE

V okrese Ústí nad Labem (Velké Březno, 1. 10.) byl laboratorně potvrzen výskyt původce **cenangiového odumírání výhonů borovice (*Cenangium ferruginosum*)** na chřadnoucích stromech v zámeckém parku.

V okrese Litoměřice (Lhenice u Bžan, 21. 10.) byl laboratorně potvrzen výskyt **sypavky (*Naemacyclus* sp.)**, která způsobuje předčasný opad jehlic na borovicích.

Při odborném šetření zdravotního stavu usychajících borovic v okrese Louny (Lubenec, 26. 9.) byl laboratorně potvrzen výskyt **štítenky borové (*Leucaspis pini*)** a **sviluškovitých (*Tetranychidae*)**.

Za Oblastní odbor Louny zpracovali: Luboš Pomichálek
Ing. Aleš Janeček